

АЗЕРБАЙДЖАН КР НАХЧЫВАН ВИЛАЈАТ
КОМИТЕСНИН, НАХЧЫВАН МССР АЛИ СОВЕТИ-
НИН ВА НАЗИРЛЭР СОВЕТИНИН ОРГАНЫ

ОРГАН НАХИЧЕВАНСКОГО ОБКОМА КП
АЗЕРБАЙДЖАНА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА
МИНИСТРОВ НАХИЧЕВАНСКОЙ АССР

Тәнгидчинин җарадычылыгы и м к а н л а р ы

Бир китаб мунасибәти ила деһилмиш бу сөзләр үмүмән Јашар Тарајевин үлми јарадычылыгы үчүн сәңпүјәви сәсләрин. Оңун реалитет вә романтик фәңчәләрин, сәһнә әсәрләрин тәһлилин, ајры-ајры сәнәткарларын јарадычылығына һәср олунмиш мәғаләләриндә форма илә мәзмунун үзвн өләгән, бәдин әсәрин бүтөлүшү, әдәби јарадычылыгынын сәнәткарлыҡ хуսусијәтләринин тамылыгы гөрүнүб сахланмиш, беләликлә тәңгидиң сәләфинин програм тәһсиләри муғдәфи олунмишудур. Тәһлил вә тәғрид заманы рәһбәр тутулан белә принсипләр Јашарин сәңпүјә бу нәзәри тәғдид әсәрләринин бүтөлүшүнү мејдана чықармишдыр. «Поэзия вә нәср» китабындакы «Классик поэзия вә интибаһ проблемн» мәғаләсиндә јени һәғәти мејилләрин оржиһәл вәситәләрлә ифадәсиз интибаһ чәркәклијинин башлыча әләмәти кили тәғдид олунмш, «Фүзулидән Сабирә» мәғаләсиндә һәср Фүзули гәзәлинин Сабир сәтирасына тәсир, сәтиришарин классик поэзиядән кәлән мисра, мәчәз, формә әһәһәләриндән истифадәси кими јох, романтик илә реалдизм, лирика илә сәтираниң идеја сәнәткарлығ муттәғиллиј килиң әсәсләндирилмишдыр. «Классик нәср вә маарифчилик проблемн» мәғаләсиндә дә маарифчилик, вәтөндәшлик

Лашар Гарајев — елми јарадычылыгы драматургија, мәсәдәләринин тәдғиги илә беләшмишди. Онуң акадәмик әдәбијатшуынасылыгы илә адымы олан «Фачнә өз мәулифиниң јүксәк истетәдәдиңди» хәбәр верән чидиңди монографик тәдғигатди. Фачнә жанрының әдәби естетик принципләрини тракиң гәһрәман вә характер проблемаларын нәзәр планда ааршыран вә милли фачнә жанрының јарым әрәдан артың иңишә јолуңдағы ахтарыш вә наилјатәләрини үмүмләшдирән бә әсәр әдәбијатшуынасылыг еллимизниң фондуна монументал форманың үгүрү нүмунәси килди дахил олмушдур. «Сәһнаиз вә мүасирләриниз» китабы илә Лашар Гарајев сәнәтмизниң пәрәдәләрини драматургија тәғиди илә тәдғигатшындиңиң вәдәтиндә јоғулан јени типли тәдғигатларын үзүнә ачмағы бачаран орјинал кәлишл тәғидиң олдуғун тәсдиң етмишди.

Поэзияның вә насриниң инкишафын вә ижкәнарлыны ашкәра чыхаран «Поэзия вә нәср» китабы исә оғун әдәбијатшынмызың һәр үң нөвүгү драматургија илә бәрәбар лирик вә епик нөвләрди тәғидиңиң, тәдғигатчысы олдуғуну нүмазиш етдириши, әдәбијатни бүтүн иңишәл дөврләриндән, һәсәлә әкәср нөв вә жанрлардан мүасир елмә-нәзәри фикрин јүксәк төләләри сәвјәсиндә һәс етмәк һүғүгуну тәсдиң чалышмышди. Гәдим тарихи әһкинч әһәләл поэзија вә нәср сәрвәтләриниңизни арылыгыда кәтүрүзүшк конкрет дөврү вә проблемә дејил, бүтүн јүксәлиниң иләри вә әсәс јарадычылыг јолларын тәғидиңиңиң марат објектиниң чәрпәлимишди. Орта әсрләр

дир. Мараглыдыр ни мұхтәлиф тарихи довләрни әдәби материалы, бәди тәчрүбәсінә бағлатан бу проблемләр әдәбијатшүнаслығын мұасир полемиза вә гағыйларыны, елмн нараһатлыгларыны ештијачындан доғау алим, вәтәндашлығ мөвгәјидан апарылан тәдгигларын ә нәтичәсн кимн јарамышдыр. һәм до һәмин чәһәт—тәндиг вә әдәбијатшүнаслығын мұәһисәларын ајдынылығ котирмәк инјјәти, ештијачлардан јаранан бошлуғу долдурмағ ештирасы Јашарын јарадычлыгынын үмүми кејфијәти кимн мәналарын Күтабақы әкәсәр мөгаһәләрин интиһа вә маарифчилик проблемләрн, әдәби жанрларын һүдүдларынын мұәјјәнәшләдирилмәс, бәдн методун сәцијәни чизикләринин дәгигләшдирилмәс вә сәир әтрафдыны мұабәһәсәләрн, нараһат ахтарышлардан долдурғуну көрмәк мумкүн дејял. Әдәбијатшүнаслығын нараһат мәнјяләринн јекуну сәвјифиснә гахлах һәзнн мәгәләләр һәм до бәзән јерсиз тәмкинә до сусан тәндигмәзн өзүнү до ојанмәс чагырмағ күүчүн мәлик олдуғу үчүн әдәби елмн мүнһидә әтәлтәдән хилас олмағ реаксиянын мұәвәфәқиятлн һәли кимн үмүзнәшдир.

Јашар Гарајевић «Поезија
 ва нәср» китабында
 мағалләләриң ичтә бирләшчә
 фуңсионарлар олуң өзгә
 чүн әдәбиятшунаслық
 тутудуғ мәвгә, мусар әдәби
 муһитлә бәғлә прәзәң сүр-
 дулу вәзифәләр бир-бирини
 тамамлајар. һәр ким әдәби
 Јашар тәңгид вә әдәбият-
 шунаслық бәдин тәрбуру-
 нин максистрәл истигмәтләрини
 тә'јид едән естетик
 сәрвәт килә јанашмағы вә-
 чиң сајыр. Олуң китабыда
 мағалләләриндә тез-тез ғар-
 ышашлашығмыз «проблем»
 «өдүч», «мә'үлјәт»,
 «кејфијәт», «ахтаршы»,
 «мусирлијәт» вә сајыр килә
 сөзләр дә һәмиз мејлиң ифадә
 вәсикәсәс олдуду
 үчүн төкәрар тә'сирин ојат-
 муыр.

Иса ХАБИБОВ.